

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 80 0 P 077132 20 Rev
Banjaluka, 12.11.2021. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću koje sačinjavaju sudije ovog suda i to, Senad Tica kao predsjednik vijeća, te Jadranka Stanišić i Rosa Obradović kao članovi vijeća, u pravnoj stvari tužilje, V.N., kći J. iz A., B., zastupane po punomoćniku, M.F., advokatu iz T., protiv tuženog, V.M. iz A., B., zastupanog po punomoćniku, L.V., advokatu iz B., radi utvrđenja i diobe bračne tekovine, odlučujući o reviziji tuženog protiv presude Okružnog suda u Bijeljini broj 80 0 P 077132 19 Gž od 17.12.2019. godine, na sjednici održanoj dana 12.11.2021. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Bijeljini broj 80 0 P 077132 17 P 2 od 01.07.2019. godine utvrđeno je, da su tužilja i tuženi tokom trajanja bračne zajednice stekli zajedničku imovinu:

- nekretnine : kuću na sprat, dimenzija 9 x 10 x 15,20 + 5,80 x 2,5 m (bruto površine 150,79 m²), ljetnu kuhinju sa magacinom i čardakom na spratu, dimenzija 4,60 x 2,00 + 6,25 + 17,10 + 8,90 + 2,00 m, (bruto površine 133,87 m²), pomoćni objekat – magacin, garažu i objekat za tov stoke sa podrumom (bruto površine 301,95 m²: podrum 22,95 m² i prizemlje 279 m²) , gospodarski objekat (štala za tov stoke) dimenzija 24,60 x 6,00 + 5,40 x 11,15 m, (bruto površina u osnovi 207,81 m²), pomoćni objekat (garaža za poljoprivrednu mehanizaciju) površine u osnovi 252,19 m², pomoćni objekat za silažu dimenzija 10,60 x 4,00 m, (bruto površine 42,40 m²), pomoćni objekat – sušara, dimenzija 2,5 x 2,05 m, koji građevinski objekti su specificirani od broja 1 do broja 7 u Dopunskom nalazu vještaka građevinske struke R.V. od 28.05.2018.godine, koji nalaz je sastavni dio ove presude, a koji objekti su izgrađeni na parcelama označenim kao parcele kč. br. 570, kč. br. 571, kč. br. 572/3 i 572/4, sve upisane u zk. ul. br. 446 k.o. A., a po katastarskim podacima upisane u listu nepokretnosti broj 533 k.o. A. na imenu tuženog, zajedno sa zemljištem koje služi za redovnu upotrebu navedenih objekata označenim kao cijele parcele kč. br. 570, kč. br. 571, kč. br. 572/3 i kč. br. 572/4 sve k.o. A., ukupne površine 4555 m², saglasno Nalazima vještaka geodetske struke M.S. od 26.07.2013.godine i od 01.06.2018.godine, te skici snimanja istog vještaka od 18.05.2018.godine, koji nalazi i skica predstavljaju sastavni dio ove presude, te poljoprivredno zemljište označeno kao kč. br. 2214 zv. J. u naravi njiva II klase, površine 14677 m², upisana u zk. ul. br. 575 k.o. Popovi, odnosno list nepokretnosti broj 681 k.o. Popovi, poljoprivredno zemljište označeno kao dio kč. br. 2219 u površini od 4000 m², upisana u list nepokretnosti broj 1340 k.o. Popovi;

-pokretne stvari: traktor marke I. tip 539, broj šasije ..., broj motora ..., godina proizvodnje 1998., registarskih oznaka ..., traktor marke I. tip 539.389, broj šasije ..., broj motora ..., proizveden 2004.godine, registarskih oznaka ..., traktor marke I. tip 565-563, broj šasije ..., broj motora ..., proizveden 1988.godine, sijačicu za kukuruz marke P. tip 400, godina proizvodnje 2005., broj šasije ..., rastresivač sijena marke D.f., tip KH2.44, broj šasije ..., priključno vozilo za rasipanje đubriva marke M., tip ES45BR, broj šasije ..., godina proizvodnje 1983., mlin za kukuruz na traktorski pogon marke B., elevator za dizanje kukuruza, krunjač kukuruza marke P.O., tip SIK 128, godina proizvodnje 1990., špartač za kukuruz, dvoredni, marke I., tip 256, godina proizvodnje 1984.; vadilicu za krompir ; motor C.-t., snage 3 KW, jednu vagu od 1500 kg (12 B STN, godina proizvodnje 2009.g.); traktorsku prikolicu kiperku marke I. tip 682.2.5.6, broj šasije ..., registarske oznake ..., proizvodnja 1978.godine; stočnu prikolicu; cisternu za vodu, priključna, marke C., od 3200 litara, broj šasije ..., godina proizvodnje 2003.; kombajn za pšenicu marke Z., tip 133, broj šasije ..., godina proizvodnje 1986.; berač kukuruza marke Z., tip 222, broj šasije ..., godina proizvodnje 1982.; pikopresu marke L. broj šasije ..., godina proizvodnje 1991.; sijačicu za pšenicu marke I., drljaču četvororednu marke B. proizvedenu 1982.godine; plug dvoredni marke I. , tip 755.2, broj šasije ..., proizveden 1992.godine; plug dvoredni marke I. , tip 757.2, proizveden 1982.godine; tanjiraču marke L. godina proizvodnje 1992.; sjetvospremač marke I. , tip 3657, broj šasije ..., godina proizvodnje 1991.; prskalicu marke M.N. od 350 litara, broj šasije ..., godina proizvodnje 1983.; rasipač vještačkog đubriva marke C., tip B-75, broj šasije ..., proizveden 1980.godine; traktorsku pumpu za vodu marke M. proizvedenu 1990.godine; traktorske grablje za djetelinu marke S., tip „ADA388“, broj šasije ..., proizvedene 2009.godine; rotacionu kosačicu marke S., tip B. 165, broj šasije ..., godina proizvodnje 1991.; motornu testeru marke S., tip 075, motornu testeru marke S. tip 026, kosačicu za travu; aparat za varenje marke G.; brusilice marke I. – 3 komada marke B.- 1 komad, bravarsku stegu sa radnim stolom i 11 metalnih buradi za gorivo od po 200 litara; električnu muzilicu za mužu krava; putničko vozilo marke Š. model O., godina proizvodnje 2009., registarske oznake ..., snage 66 KW, zapremine 1896 cm³; stvari pokućstva : zamrzivač marke B. od 410 litara i zamrzivač marke K. od 310 litara; dva plinska šporeta marke K. i I.K.; tri šporeta na drva i to jedan marke A.70 i jedan marke A. 90H2; peglu marke P.; usisivač za sto marke P. ; televizor marke L. – 1 komad (crni); veš mašinu marke G. WA543; namještaj: spavaću sobu komplet, ugaonu garnituru, fotelju, osmokrlni regal, šestokrlni regal, trpezarijski sto, kuhinjske elemente komplet u kući;

-živu stoku: 5 krmača, 20 prasadi težine oko 30 kg po komadu, 5 tovljenika težine oko 80 kg. po komadu,

te da je udio tužilje u sticanju navedene zajedničke imovine 1/3 dijela,

zbog čega je tuženi obavezan da prizna i trpi, da se tužilja na navedenim građevinskim objektima i zemljištu, potrebnom za redovnu upotrebu tih objekata, kč. br. 570, kč.b. 571, kč.br. 572/3, kč. br. 572/4 upisano u zk. ul. br. 446, odnosno listu nepokretnosti 533, sve k.o. A., te zemljištu označenom kao kč br. 2214 ukupne površine 14677 m², upisana u zk. ul. br. 575, odnosno listu nepokretnosti broj 681 k.o. P., u zemljišno-knjižnoj i katastarskoj evidenciji uknjiži sa dijelom od 1/3,

kao i da se izvrši fizička dioba navedenih nekretnina i pokretnih stvari i tužilji preda u posjed i slobodno raspolaganje njen dio nepokretnosti i pokretnih stvari, a u nemogućnosti fizičke diobe, da se izvrši civilna dioba istih, prodajom, te da se tužilji od postignute cijene na javnoj prodaji isplati njen suvlasnički dio.

Istom presudom obavezan je tuženi da tužilji isplati: na ime nedostajućih pokretnih stvari (traktor I., tip 565-563, sijačice za kukuruz marke P., rastresivača sijena marke D.f., priključnog vozila za rasipanje đubriva marke M., dvorednog pluga i prskalice marke M.N.) 2.816,66 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 01.07.2019.godine; na ime otuđenog poljoprivrednog zemljišta, dio kč. br. 2219 k.o. P. u površini od 4000 m², 4.000,00 KM sa zakonskom zateznom

kamatom od 01.07.2019.godine; na ime udjela u živoj stoci stečenoj u toku trajanja bračne zajednice 1.501,66 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 01.12.2010.godine.

Tuženi je obavezan da tužilji naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 6.175,32 KM. U preostalom dijelu tužbeni zahtjev tužilje je odbijen.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Bijeljini broj 80 0 P 077132 19 Gž od 17.12.2019. godine, žalba tužilje je usvojena, te prvostepena presuda preinačena u odbijajućem dijelu, tako što je utvrđeno, da su tužilja i tuženi tokom trajanja bračne zajednice stekli novčana sredstva u visini od 7.144,00 KM, sa udjelom tužilje od 1/3, te tuženi obavezan da tužilji na ime njenog udjela, isplati iznos od 2.381,33 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 26.11.2010.godine do konačne isplate.

Žalba tuženog je djelimično usvojena, te prvostepena presuda preinačena u dosuđujućem dijelu, tako što je odbijen zahtjev tužilje da se utvrdi da je u braku sa tuženim stekla zamrzivač marke K. od 310 litara i bravarsku stegu.

U preostalom dosuđujućem dijelu, žalba tuženog je odbijena, te prvostepena presuda potvrđena. Tuženi je obavezan da tužilji plati troškove žalbenog postupka u iznosu od 280,80 KM, dok je zahtjev na ime troškova postupka preko dosuđenog, odbijen.

Tuženi revizijom pobija odluku drugostepenog suda u dosuđujućem dijelu, zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom, da se pobijani dio odluke drugostepenog suda ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

U odgovoru na reviziju tužilja je predložila da se revizija odbije.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je zahtjev tužilje koji je usvojen prvostepenom presudom.

Takođe, predmetom spora je i zahtjev iz tužbe kojim tužilja traži da se utvrdi da je sa tuženim stekla novčana sredstva u iznosu od 7.144,00 KM, te da se isti obaveže, da joj na ime ½ njenog udjela u sticanju tih sredstava, isplati 3.572,00 KM.

Po provedenom postupku prvostepeni sud je utvrdio: da su parnične stranke 1973. godine zaključile brak i da su u braku živjeli sve do 2010. godine, kada je brak razveden presudom Osnovnog suda u Bijeljini broj 80 0 P 025202 10 P od 26.11.2010. godine; da je udajom za tuženog, tužilja došla u kuću V., gdje je zatekla roditelje tuženog, koji su sa tuženim živjeli na istom imanju; da su parnične stranke, već 1974 godine postali roditelji, kada im se rodio sin P.; da su neposredno nakon toga, tačnije do 1979 godine, parnične stranke porušile stare objekte i napravili nove, zajedno sa kućom na sprat; da im se u međuvremenu rodila i kćerka B.; da su roditelji tuženog živjeli u dvorišnom objektu, a za vrijeme zime u prizemlju novosagrađene kuće, sve dok 2008. godine nije umro otac tuženog, koji se uglavnom bavio pčelarstvom, a njegova supruga, majka tuženog, poslovima domaćice, prema svojim mogućnostima; da je otac tuženog predao upravljanje cijelim domaćinstvom tuženom, kada se isti oženio tužiljom, tako da su sav posao oko imanja nosili tužilja i tuženi, tako što su se bavili poljoprivredom i uzgojem stoke, a tužilja i poslovima domaćice koji su podrazumjevali, spremanje hrane, održavanje kuće i podizanje djece; da su radi održavanja velikog imanja i uzgoja velikog broja stoke, parnične stranke kao supružnici, kupili još 19 dunuma zemlje, traktore, priključke za iste, potrebne aparate i mašine, a što je поближе navedeno u tužbi; da su u međuvremenu, djeca parničnih stranaka postala punoljetna i samostalna, tako da kćerka živi u B., a sin P. sa tužiljom na spratu kuće, nakon što je brak parničnih stranaka razveden 2010. godine; da su parnične stranke, sve do razvoda braka 2010. godine, zajednički održavale

domaćinstvo, odnosno imanje; da tuženi nakon razvoda braka živi u prizemlju kuće i da nije sporio da je do razvoda braka došlo zbog nasilja nad tužiljom.

Temeljem ovakvog činjeničnog utvrđenja prvostepeni sud je zaključio, da je zahtjev tužilje osnovan do 1/3 njenog dijela u sticanju svih nepokretnih i pokretnih stvari, izuzev novčanih sredstava u iznosu od 7.144,00 KM, pa je sudio tako, što je donio odluku kao u izreci prvostepene presude.

Iz razloga odluke prvostepenog suda proizilazi, da je bilo mjesta donijeti takvu odluku, kod činjenica: da su parnične stranke sve stvari, kako nepokretne tako i pokretne, sem iznosa od 7.144,00 KM, stekli zajedničkim radom za vrijeme njihove bračne zajednice koja je trajala nepunih 40 godina; da je to sticanje bilo u porodičnoj zajednici, u kojoj su živjeli i roditelji tuženog i koji su sav svoj doprinos u sticanju, koji je bio daleko manji, usmjerili u sticanje parničnih stranaka, te da su kuća i svi pomoćni objekti izgrađeni na zemljištu koje je tuženi nasljedio od svoga oca.

Cijeneći da tužilja nije dokazala da su parnične stranke u toku trajanja bračne zajednice stekli iznos od 7.144,00 KM, prvostepeni sud je u tom dijelu odbio zahtjev iz tužbe.

Drugostepeni sud je prihvatio činjenična utvrđenja prvostepenog suda i zaključak tog suda sem u dijelu koji se tiče, novčanih sredstava od 7.144,00 KM, zamrzivača marke K. i bravarske stege, pa je sudio tako, što je donio odluku kao u izreci drugostepene presude.

Iz razloga odluke drugostepenog suda proizilazi, da je bilo mjesta preinačiti odluku prvostepenog suda u dijelu kojim je tužilja odbijena za isplatu polovine iznosa od 7.144,00 KM, jer da iz stanja spisa i provedenih dokaza proizilazi da su ta sredstva bila na računu tuženog za vrijeme trajanja njihove bračne zajednice, pa je stoga sudio tako, što je u ovom dijelu preinačio odluku prvostepenog suda, utvrdivši da iznos od 7.144,00 KM, predstavlja zajedničku bračnu tečevinu, te da tužilji po osnovu njenog udjela sa 1/3 dijela, pripada 2.381,33 KM.

Nalazeći da tužilja nije dokazala da zamrzivač marke K. od 310 litara i bravarska stega, predstavlja bračnu tečevinu, drugostepeni sud je i u pogledu ovih pokretnih stvari kao bračne tečevine, preinačio odluku prvostepenog suda i sudio tako što je odbio zahtjev tužilje u ovom dijelu.

Odluka drugostepenog suda je pravilna.

Naime, odredbama člana 270. stav 5. Porodičnog zakona ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 54/02 i 41/08) je propisano, da imovinu koju su bračni supružnici stekli radom tokom bračne zajednice, kao i prihodi iz te imovine, čine zajedničku imovinu.

Prema odredbama člana 272. stav 1. Porodičnog zakona, svakom od bračnih supružnika pripada po 1/2 zajedničke imovine.

Kako je prema odredbama člana 273. stav 1. Porodičnog zakona propisano, da svaki bračni supružnik može zahtijevati da mu sud odredi veći dio od pripadajuće mu polovine zajedničke imovine, ako dokaže da je njegov doprinos u sticanju zajedničke imovine očigledno veći od doprinosa drugog bračnog supružnika, pravilno nalaze nižestepeni sudovi, da je odredbama člana 272. stav 1. Porodičnog zakona propisana pravna pretpostavka da su bračni supružnici stekli zajedničku imovinu sa podjednakim udjelima tj. sa po 1/2 dijela, te da se suprotno može dokazivati.

Kada se ima u vidu: da su parnične stranke kao supružnici živjeli gotovo 40 godina zajedno; da su u toj bračnoj zajednici, živeći na porodičnom imanju i baveći se poljoprivredom, stekli dvoje djece koja su sada punoljetni i samostalni ljudi; da su nakon dolaska tužilje u kuću

tuženog, parnične stranke porušile sve dotadašnje objekte i sagradili nove objekte (kuću i pomoćne objekte) koji su sada predmetom spora, te kupili još 19 dunuma zemlje; da nijedno od njih nije radilo i sticalo dohodak van porodičnog imanja, već da su zajedno, na toj zemlji proizvodili stočnu hranu i usjeve, uzgajali veliki broj grla stoke i od prodaje istih dolazili do novčanih sredstava od kojih su kupovali traktore, priključke i ostala sredstva potrebna za obradu zemlje; da je tužilja uzgajala baštu, prodavala poljoprivredne proizvode, bavila se održavanjem kuće i podizanjem djece, te pripremala hranu; da su roditelji tuženog, koji su sa njima živjeli, u tome im pomagali, tako što je majka tuženog nekad pripremala hranu majstorima, a otac tuženog se uglavnom bavio pčelarstvom sve dok nije umro 2008. godine; da su novi objekti, koje su parnične stranke izgradile u bračnoj zajednici, podignuti na zemljištu tuženog, odnosno njegovog oca, ovaj sud nalazi, da je pravilan zaključak nižestepenih sudova, da je doprinos tužilje u sticanju predmetnih, kako pokretnih tako i nepokretnih stvari, 1/3 dijela.

Pri tome, ovaj sud u svemu prihvata zaključak nižestepenih sudova, da je učešće roditelja tuženog u sticanju predmetnih stvari, bilo usmjereno u sticanje parničnih stranaka i njihove djece.

U prilog tome su činjenice: da kada je sagrađena nova kuća na sprat, roditelji tuženog su živjeli u dvorišnoj kući, a samo su za vrijeme zime prelazili u prizemlje novosagrađene stambene zgrade; da se doprinos roditelja tuženog u sticanju predmetne imovine ogledao, u pripremanju hrane, koju je ponekad pripremala majka tuženog i bavljenje pčelarstvom, koje je upražnjavao oca tuženog; da je do ženidbe tuženog domaćinstvo vodio njegov otac, a nakon toga tuženi.

Revizijom tuženog se neosnovano ukazuje, da iz iskaza sina parničnih stranaka, V.P. proizilazi da je bračna zajednica parničnih stranaka prestala 2006. godine, a ne 2010. godine, te da sve što je stečeno nakon 2006. godine pripada tuženom.

Ovo stoga, što iz iskaza sina parničnih stranaka, P.V., jasno proizilazi, da je bračna zajednica njegovih roditelja trajala do 26.11.2010. godine, kada je brak razveden presudom Osnovnog suda u Bijeljini broj 80 0 P 025202 10 P od 26.11.2010. godine.

Neprihvatljivi su revizioni prigovori, da traktor, drljača i plug ne mogu biti predmetom zajednički stečene imovine parničnih stranaka kao supružnika, jer da je testamentom od 19.03.2008. godine otac tuženog njemu ostavio traktor, drljaču i plug.

Ovo stoga, što iz stanja spisa i priložene dokumentacije u pogledu traktora, koji je bio predmetom testamenta, jasno proizilazi, da je isti kupljen 1988. godine, kada su parnične stranke bile u braku i kada su svojim zajedničkim radom, na način kako je to gore opisano, sticali, kako pokretnu tako i nepokretnu imovinu.

Sama činjenica, da je V.P. testamentom raspolagao tako stečenim traktorom, ne utiče na drugačiji zaključak, bez obzira na čijem imenu od njih, koji su živjeli u porodičnoj zajednici, se vodio traktor.

Kako navedenim testamentom nisu pobliže označeni plug i drljača, na koje se revizija poziva, to se revizionim prigovorima u pogledu pluga i drljače, ne dovodi u pitanje zaključak nižestepenih sudova.

Takođe su neosnovani revizioni prigovori, da je aparat za varenje make G., brusilica marke I. 3 komada, marke B. 1 komad i radni sto, vlasništvo M.D., zeta tuženog, jer da to proizilazi iz iskaz ovog svjedoka, kojem su nižestepeni sudovi poklonili vjeru.

Naime, cijeneći iskaz M.D., zeta tuženog, ovaj sud u svemu prihvata ocjenu nižestepenih sudova, da je M.D. neke svoje stvari znao ostaviti kod tuženog, ali u pogledu aparata za varenje marke G., brusilice marke I. 3 komada i marke B. jedan komad, ovaj svjedok nije bio određen ni jasan, što pravilno cijene nižestepeni sudovi, pa ako nešto nije jasno i određeno, ne možemo prihvatiti kao dokazano, bez obzira što vjerujemo određenom iskazu.

Tvrđnje svjedoka, V. K. i D.R., da je tužilja u toku 1974. godine, kada je rodila sina P., jedno vrijeme bila kod svoje majke, apsolutno ne utiče na doprinos tužilje u sticanju predmetnih stvari, kako pokretnih tako i nepokretnih, jer se radi o beznačajnom vremenu, u odnosu na vrijeme u kojem su sticane predmetne stvari.

Iz tih razloga neosnovanim se ukazuju revizioni prigovori, da je za to vrijeme tuženi izgradio magacin, garažu i objekat za tov stoke sa podrumom, osporavajući pravo tužilji da je doprinijela izgradnji ovih objekata.

Kod činjenica: da su parnične stranake u toku 2005. godine odlučile da od N. P. kupe k.č. 2219 k.o. P. u površini od 4000 m² za iznos od 1.700,00 KM po dunumu; da je tuženi iz tih razloga zaključio ugovor o kupoprodaji sa N. P. i isplatio kupoprodajnu cijenu od 6.800,00 KM; da ta parcela nije provedena u zemljišnim knjigama, niti u katastarskom operatu u korist tuženog kao kupca, obzirom da je pogrešno naznačen broj parcele u kupoprodajnom ugovoru; da je nakon razvoda braka sa tužiljom, majka tuženog, V.K. 2013. godine zaključila kupoprodajni ugovor sa P.N. na osnovu kojeg je kupila k.č. 2219 k.o. P. u površini od 4000 m², uz napomenu u ugovoru da je kupoprodajna cijena ranije isplaćena, ovaj sud nalazi, da je kod takvog stanja stvari, gdje je upitno savjesno ponašanje tuženog, osnovan zahtjev tužilje da joj se, shodno njenom doprinosu u sticanju zajedničke imovine, isplati odgovarajući iznos od procijenjene vrijednosti parcele k.č. 2219 k.o. P., površine 4000 m².

Kako je vještak poljoprivredne struke, J.P. procijenio vrijednost k.č. 2219 k.o. P., površine 4000 m² na iznos od 12.000,00 KM, to su nižestepeni sudovi pravilno sudili, kada su tužilji na ime ovog njenog zahtjeva dosudili 4.000,00 KM.

Stoga se svi revizioni prigovori, koji osporavaju pravo tužilji na uspjeh u pogledu ovog zahtjeva, ukazuju neosnovanim.

Obzirom da se revizijom tuženog ne dovodi u pitanje zakonitost i pravilnost odluke drugostepenog suda, te kako ista nije zahvaćena nedostatcima na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti valjalo je, primjenom člana 248. Zakona o parničnom postupku ("Sl. glasnik RS", br. 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13), donijeti odluku kao u izreci ove presude.

Predsjednik vijeća
Senad Tica

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić